

[Niels Pedersen.]

det høje tings bord, efter at det er vedtaget i landstinget. Den gældende ordning af retsvæsenet i Grønland er fastlagt i styrelse-loven af 1925 og kongelig anordning af 1926. Der er nu to retssystemer i Grønland. For danske i Grønland gælder dansk ret, og sagerne afgøres af danske domstole, medens den grønlandske befolkning er undergivet sysselretten med sysselmanden som formand, og der er ingen adgang til appel. Sysselretten består af sysselrådets formand, der er formand for retten, samt af 1 dansker og 1 grønlænder, der udtages af sysselmanden, hver gang retten sættes. Ved pådømmelse af forbrydelser udpeger sysselmanden dog 2 danskere og 2 grønlændere som meddomsmænd. — I straffesager varetages anklagen af sysselrettens formand. Denne er således både anklagende og dømmende myndighed, hvilket må siges at være en uheldig ordning.

Denne skarpe opdeling af befolkningen i to grupper med hver sit retssystem skyldes, at grønlænderne har stået på et lavere kulturtrin end de indvandrede danskere, men den var egnet til at skabe et modsætningsforhold mellem den danske og den grønlandske befolkning. Nu har imidlertid udviklingen i Grønland nået et sådant trin, at grønlændernes ønske om et ensartet retssystem kan imødekommes, og derfor er dette lovforslag fremsat, indeholdende 7 kapitler og 150 paragraffer.

Lovforslaget tager sit udgangspunkt i den danske retsplejelovs bestemmelser og søger at afpasse disse efter de særlige forhold i Grønland. Og der er mange hensyn at tage. Hele den grønlandske befolkning er jo ikke engang så stor som en almindelig retskreds herhjemme, medens det landområde, loven skal gælde for, på sin længste led måler 1 500 km.

Grønlændernes retsforhold har hidtil ikke været afgjort efter faste, forud givne retsregler. Nu skal sådanne indføres, og der skal indhøstes erfaringer for en videre udbygning af disse regler.

Der er ingen sagførere på Grønland, og derfor har man navnlig haft for øje, at retsplejen i vidt omfang vil komme til at bygge på ikke-sagkyndige institutioner. Jeg tror, det vil blive et stort og krævende arbejde for vore embedsmænd deroppe at føre denne lov ud i livet, men jeg håber, det må blive til gavn for den grønlandske befolkning og dens forhold til Danmark.

Kun et fåtal af grønlænderne forstår dansk, og endnu færre kan tale dansk. Derfor er det nødvendigt, at retsproget må

være både grønlandsk og dansk, og måske bliver det også nødvendigt at anvende tolk. Jeg finder det i denne forbindelse nødvendigt, at landsdommeren og hans fuldmægtig, foruden at have de øvrige nødvendige kvalifikationer, fuldtud må beherske det grønlandske sprog.

Jeg skal som lægmand ikke komme ind på lovforslagets enkelte kapitler og paragraffer. Jeg vil dog lige henlede opmærksomheden på kapitel 6, §§ 1 og 2, angående retten for en af parterne ved underretten til at påanke dommen. Der bør måske også tilkomme den højere instans ret til at kræve en dom prøvet ved den højere instans; det er jo meget ukyndige lægfolk, der fælder disse domme.

Jeg savner regler om erstatning i anledning af anholdelse og tilbageholdelse, og jeg bemærker også, at der ikke findes nogen bestemmelse om fri proces. Det anføres, at der næppe på nuværende tidspunkt er grundlag for at udarbejde regler i så henseende. Men da der heller ikke findes noget anført om, at der skal erlægges retsgebyr, kan man vel gå ud fra, at man vil vende tilbage til disse forhold, når loven er blevet indarbejdet og der er høstet erfaringer med hensyn til dens virkninger.

Udgifterne anslås til 190 000 kr. for året 1951—52, både til domstole og politi.

To områder i Grønland er undtaget fra denne lovgivning, nemlig Østgrønland og Thule, idet man der endnu ikke har nået en sådan udvikling, at de her foreslåede retsregler kan overføres dertil. Det foreliggende lovforslag er derfor at betragte som en begyndelseslovgivning, som senere kan forventes udvidet og, efter indhøstede erfaringer, forbedret.

Retsforbundet vil medvirke til lovforslagets hurtige gennemførelse.

Statsministeren (Erik Eriksen): Jeg vil gerne takke samtlige ordførere for den villige modtagelse af lovforslaget og for tilsagnet om at medvirke til dets gennemførelse.

Jeg er helt på det rene med rigtigheden i det, det ærede medlem fru Edel Saunte var inde på, at det ikke vil gå så helt let med at få denne lovgivning indarbejdet. Jeg tror, der i og for sig hermed er peget på noget centralt i de vanskeligheder, vi står overfor, men på den anden side er der også, således som der ligeledes er peget på, taget praktisk på tingene ved dette lovforslags udformning.

Ellers har jeg ingen bemærkninger at gøre. Jeg kan godt forstå, at det bliver